

Tuzemský průmysl v prosinci oslabil; svět se obává dopadů epidemie koronaviru na růst

Tuzemská průmyslová výroba v prosinci klesla již pátý měsíc za sebou, a to o kalendářně očištěných 3,4 % mzr. Za celé 4. čtvrtletí produkce oslabila o 2,3 % a za celý rok 2019 o 0,5 % mzr. Výhled pro další období zůstává rovněž nejistý. Nové objednávky v prosinci klesly o necelá tři procenta, za 4. čtvrtletí pak o 3,5 % mzr. Za klesající tuzemskou produkci dlouhodobě stojí špatná situace u našich hlavních obchodních partnerů. Průmyslová produkce v Německu v prosinci oslabila o 3,5 % mzr., což je největší pokles od ledna 2009, a nové objednávky se meziměsíčně snížily o 2,1 %. (*Bliže viz aktuality „Ze zahraničí“*). Pro český průmysl je však novinkou skutečnost, že již druhý měsíc v řadě klesá domácí poptávka.

Nicméně **předstihové indikátory již signalizují mírné známky stabilizace** v českém průmyslu. I když index nákupních manažerů (PMI) zůstává pod hranicí 50 bodů, která od sebe odděluje rostoucí a klesající aktivitu v průmyslu, v lednu došlo k jeho zvýšení. Od pomyslného dna se odrazil i index PMI v eurozóně, který v lednu stoupl na devítiměsíční maximum 47,9 bodu z prosincových 46,3 bodu. Firmy vítají podepsání první fáze obchodní dohody mezi USA a Čínou i spořádaný odchod Spojeného království z EU ke konci ledna 2020.

Ačkoli některá rizika dočasně pominula, jiná se naopak objevují, a z nich především **nebezpečí šíření nákazy koronaviru a jeho dopad na světové hospodářství**. Pokud se na (potencionální) dopady epidemie koronaviru na českou/světovou ekonomiku podíváme podrobněji, zjistíme, že řada oblastí jím je již ovlivněna.

Jedním z hlavních nástrojů boje proti nákaze je snížení koncentrace lidí na jednom místě, dále pak izolace nemocných, jakož i snížení pohybu lidí. Z toho plyne, že jedním z prvních postižených sektorů ekonomiky bude **letecký průmysl**, posléze **turismus a služby s ním související**. To ostatně již pozoruje např. Český Krumlov, který hlásí úbytky čínských turistů.

Dalším problémem mohou být **výpadky subdodávek z Číny** kvůli absenci tamních zaměstnanců. Např. jihokorejská automobilka Hyundai, kvůli chybějícím součástkám z Číny, přerušuje výrobu. Zaměstnanci na vykládku/nakládku chybí rovněž v čínských přístavech, což zvyšuje náklady dopravcům a zvyšuje riziko ztrát v důsledku znehodnocení zboží podléhající zkáze (potraviny). Negativní dopady pociťuje i např. Nový Zéland, který zastavil vývoz kulantiny do Číny, což způsobilo, že řada lesních dělníků musela zůstat doma. Rovněž dramatický pokles vývozu humrů z Nového Zélandu do Číny vedl kvůli poklesu jejich cen na novozélandském trhu k omezení rybolovu a propouštění.

Někteří ekonomové uvádějí, že v důsledku „poklesu aktivit v Číně“, který způsobuje pokles poptávky po ropě (o 3 mil. barelů denně), by mohlo nastat snížení cen benzínu i na tuzemském trhu (o 1 Kč). Na tento pokles poptávky reaguje Saudská Arábie úvahou o krátkodobém snížení těžby ropy.

Ačkoli je zatím předběžně kvalifikovaně odhadnout dopady šíření koronaviru na světový růst, hrubé odhady se již objevují. Podle predikce IIF by se mohl růst čínského HDP v prvním čtvrtletí 2020 zpomalit až o 2 procentní body, což bude mít dopad na světovou i českou ekonomiku. Dle propočtů ČNB z roku 2016, snížení čínského HDP o 1 p. b. sníží český HDP o 0,27 p. b. To by znamenalo, že při uvažovaném čínském snížení HDP o dva procentní body a jinak nezměněných podmínek, by dopad na tuzemský HDP byl okolo půl procentního bodu. Tento relativně značný vliv je dán mírou otevřenosti tuzemské ekonomiky. Navíc nesmíme opomenout, že značná část obchodních vztahů ČR s Čínou je realizována přes Německo.

Zdroj: ČSÚ, ČNB, PBC, www.investicniweb.cz, www.ct24.ceskatelevize.cz, www.kurzy.cz, MPO

Z DOMOVA

Státní rozpočet skončil se schodkem

Státní rozpočet skončil letos v lednu poprvé od roku 2003 v záporu. Deficit činil 8 mld. Kč, zatímco před rokem vykázal přebytek 8,8 mld. Kč. Výsledek rozpočtu byl ovlivněn platbami do rozpočtu EU, meziročně vyššími platbami do Státního fondu dopravní infrastruktury a růstem platů učitelů a důchodů. Hospodaření rozpočtu očištěné o peníze z EU by v lednu skončilo schodkem 6,8 mld. Kč. V lednu 2019 by byl rozpočet v přebytku 4,2 mld. Kč.

Zdroj: E15

MF očekává letos růst ekonomiky

V nové makroekonomické prognóze odhaduje MF letošní růst ekonomiky na 2 %. Odhad růstu byl ponechán pro loňský rok na 2,5 % a pro příští rok na 2,2 %. Ekonomický růst má být tažen výdaji domácností díky růstu mezd a nízké nezaměstnanosti. Spotřebu by mělo podpořit i zvýšení starobních důchodů a dalších sociálních dávek, kladně by měla přispívat spotřeba vládních institucí a investice do fixního kapitálu. Odhad inflace pro letošní rok byl zvýšen z 2,6 % na 2,8 % a pro příští rok MF očekává 2,2 %.

Zdroj: ČTK

Maloobchodní tržby vzrostly

Meziročně se maloobchodní tržby očištěné o kalendářní vlivy v prosinci zvýšily reálně o 3,9 %, bez očištění o 4,8 %. Tržby po očištění o sezónní vlivy meziměsíčně vzrostly o 0,4 %. Růst byl ovlivněn především vyššími tržbami internetových obchodů a zásilkových služeb, o 19,4 %. Za celý rok 2019 se tržby očištěné o kalendářní vlivy zvýšily reálně o 4,7 %.

Zdroj: ČSÚ

V ČR se loni ubytoval rekordní počet hostů

Podle ČSÚ se v českých hotelech, penzionech či kempech loni ubytovalo rekordních téměř 22 milionů hostů, což bylo o 3,5 % více než předloni. Počty hostů rostly již sedmým rokem za sebou. Rekordní byl loňský rok také z hlediska počtu strávených nocí v hromadných ubytovacích zařízeních, kterých bylo přes 57 milionů.

Zdroj: ČTK

Job Air Technic otevřel nový hangár

Severomoravská firma Job Air Technic rozšířila svoji kapacitu. Otevřela nový hangár určený k opravě airbusů i boeingů, který má největší krytou plochou ve střední a východní Evropě. Nový hangár za 380 mil. Kč navýší její opravárenskou kapacitu na letišti v Ostravě-Mošnově o další dva letouny typu Airbus A320, popř. Boeing 737. Firma získala též prostorný sklad, kompozitní dílnu a lakovnu, kde jsou k dispozici dva nové lakovací boxy a sušiči pece a

interiérovou dílnu, kde probíhá oprava čalounění sedaček, koberců, tapet, případně linolea z interiéru letounů.

Zdroj: Lidovky.cz

Vznikl Institut Equilibrium

Na propojení odborníků z různých odvětví a diskusi o vzdělání, ekonomice a technologiích cílí Institut Equilibrium, jehož hlavním přínosem je interdisciplinárta a přístup k problémům z hlediska různých oborů. Správní radě předsedá expert na robotiku V. Mařík, další členové jsou egyptolog M. Bárta, biochemik V. Pačes, neurochirurg V. Beneš a ekonomové M. Zelený, Z. Souček a P. Staněk. Součástí institutu je dvanáctičlenný poradní sbor, jehož členy jsou např. bývalá předsedkyně Technologické agentury R. Bízková nebo jaderný fyzik V. Wagner. Institut se prezentuje jako nezávislý a je v současnosti financován z příspěvků členů a příznivců.

Zdroj: ČTK

ZE ZAHRANIČÍ

Útlum aktivity v evropském průmyslu polevil ...

Společnost IHS Markit zveřejnila, že aktivita v průmyslu v eurozóně v lednu pokračovala v poklesu, útlum však polevil a výhled je lepší, než naznačovala předběžná data. Index nákupních manažerů stoupl na devítiměsíční maximum 47,9 b. z prosincových 46,3 b. Konečný výsledek je lepší než predikovaných 47,8 b. Index výroby vzrostl na 48 b. z 46,1 b. Výsledek naznačuje, že to nejhorší by evropský zpracovatelský sektor mohl mít za sebou.

Zdroj: Patria

... i přes pokračující propad německého průmyslu ...

Průmyslová výroba v Německu v prosinci vykázala největší pokles od ledna 2009, když se meziměsíčně snížila o 3,5 %. Analytici očekávali za prosinec pokles jen o 0,2 %. V listopadu naopak výroba vzrostla o 1,2 %, což byl nejvýraznější růst za rok a půl. Němečtí výrobci, kteří se zaměřují na export, se potýkají se stagnací poptávky ze zahraničí, nejistotou kvůli obchodním sporům a také s odchodem V. Británie z EU. Německé automobilky navíc zasáhl dopad koronaviru, který komplikuje dodávky některých klíčových automobilových součástek z Číny.

Zdroj: ČTK

... a klesající průmyslové zakázky

Německý statistický úřad uvedl, že zakázky německého průmyslu se navzdory predikovanému růstu v prosinci meziměsíčně snížily o 2,1 %, což byl nejvýraznější propad od února. Na vině je slabá poptávka z dalších zemí eurozóny. Zpráva naznačuje, že zpracovatelský sektor zůstane v Německu nadále slabý a bude

zpomalovat růst největší evropské ekonomiky. V listopadu podle zpřesněných údajů zakázky klesly o 0,8 %. Objem domácích zakázek se zvýšil o 1,4 %, zahraniční ale o 4,5 % klesly, z toho ze zemí v eurozóně o 13,9 %. Zakázky ze zemí mimo eurozónu o 2,1 % vzrostly.

Zdroj: Patria

Volkswagen investuje na Slovensku do výroby součástek

Slovenská divize německé automobilky Volkswagen investuje cca 35 mil. eur (882 mil. Kč) do nové výroby součástek pro elektromobily v jednom ze svých závodů v Martině. Firma v souvislosti s investicí požádala stát o poskytnutí daňových úlev za 5,04 mil. eur (127 mil. Kč). Do rozšíření výroby v martinském závodě, kde je zaměstnáno ve výrobě dílů pro převodovky a podvozky přes 800 lidí, firma nasadí nové výrobní technologie, přesune 162 současných pracovníků a vytvoří 18 nových pracovních míst.

Zdroj: ČTK

Čína sníží cla na americké zboží

Čína sníží na polovinu cla, která na stovky amerických produktů uvalila loni v září. Změna, která se ročně týká dovozu amerického zboží za 75 mld. USD, začne platit v polovině února. Nejvýznamnější částí první fáze dohody je slib Číny koupit z USA další zboží a služby. Čína slíbila, že v příštích dvou letech koupí zemědělské produkty a další zboží za částku, která bude proti roku 2017 vyšší o nejméně 200 mld. USD. V roce 2017 koupila zboží za 186 mld. USD. USA na oplátku přislíbily snížit některé z cel na čínské zboží. Čínské ministerstvo financí uvedlo, že u některého amerického zboží bude clo sníženo z 10 na 5 %; u dalšího 5 na 2,5 %.

Zdroj: E15

Toyota zvýšila zisk

Japonská automobilka Toyota Motor za devět měsíců svého fiskálního roku zvýšila čistý zisk o 41,4 % na 2,01 bil. jenů (417 mld. Kč). Současně zlepšila odhad zisku na celý fiskální rok, hlavně díky předpokládanému vyššímu prodeji aut a poklesu kurzu jenu. Vyjádřila ale obavy z dopadu epidemie koronaviru na podnikání v Číně a z výpadku dodávek součástek do svých továren. Provozní zisk za devět měsíců do konce prosince vzrostl o 6,2 % na 2,06 bil. jenů. Výnosy se zvýšily o 1,6 % na 22,83 bil. jenů (4,7 bil. Kč). Za celý fiskální rok do konce března zvýšila automobilka prognózu čistého zisku na 2,35 bil. jenů z dosavadních 2,15 bil. jenů. Odhad však nebere v úvahu případné dopady epidemie. Provozní zisk má činit 2,5 bil. jenů a výnosy 29,5 bil. jenů.

Zdroj: Lidovky

Zahraniční obchod zaostal za očekáváním

Zahraniční obchod se zbožím v prosinci opět zklamal. Vývozy meziročně klesly o 2,4 % na 247,0 mld. Kč a dovozy o 1,5 % na 253,7 mld. Kč. Rychlejší pokles vývozu oproti dovozu se negativně projevil v bilanci zahraničního obchodu, která meziročně prohloubila schodek o 2,1 mld. Kč na 6,7 mld. Kč. Ten zapříčinilo především snížení kladného salda bilance s motorovými vozidly. **Za celý rok 2019 skončila bilance v národním pojetí v přebytku 149,0 mld. Kč,** který byl meziročně vyšší o 50,5 mld. Kč. Tempo růstu exportů i importů v loňském roce zpomalilo na 2,0 resp. 0,6 %, nicméně hodnotově se zobchodovalo meziročně více zboží. **Na celkovém výsledku se podepsala na straně vývozu především slabší zahraniční poptávka, na straně dovozů pak nižší investiční aktivita.**

Naopak podle předběžných údajů **v pojetí pohybu zboží přes hranice se v prosinci zvýšila hodnota vývozu** meziročně o 0,8 % na 319,2 mld. Kč a dovozu o 1,4 % na 302,9 mld. Kč. Bilance skončila přebytkem 16,3 mld. Kč, meziročně nižším o 1,6 mld. Kč. Z teritoriálního pohledu vzrostl u vybraných zemí nejvíce vývoz do Ruské federace, Spojených států amerických, Číny a Spojeného království. Opět klesl vývoz do Německa a na Slovensko, ale i do EU či eurozóny. Meziročně vyšší byl i dovoz strojů a dopravních prostředků, naopak dovoz minerálních paliv se snížil. **Za celý rok 2019 vykázala bilance rekordní přebytek 501,3 mld. Kč,** což je meziročně o 120,7 mld. Kč více, protože vývoz vzrostl o 3,6 % a dovoz jen o 1,0 %.

Aktuální vývoj ve světě i u našich hlavních obchodních partnerů naznačuje, že v letošním roce můžeme očekávat zpomalení zahraničního obchodu. I přes mírné zlepšení nálady, poslední výsledky konjunkturálních průzkumů stvrzují určitou opatrnost. Oslabily sice obavy z brexitu i obchodních válek mezi USA a Čínou, avšak vyvstaly nové. Tím je epidemie koronaviru, jejíž šíření bude mít negativní dopad na světovou ekonomiku. Čína je po Německu naším druhým největším dovozním partnerem a podílí se cca 15 % na celkových dovozech. Hlavní dovozní komoditou jsou např. zařízení pro telekomunikace, záznam a reprodukci zvuku, výpočetní technika, elektrická zařízení a přístroje, spotřební zboží, oděvy, obuv, průmyslové stroje, kovové výrobky apod. Výpadky v dodávkách kvůli dočasnému uzavření čínských továren by snížily nabídku těchto zařízení na domácím trhu.

Zdroj: ČSÚ, MPO

Stavebnictví opět silně rostlo

Pozemní stavitelství dominovalo růstu stavební produkce. Stavební produkce v prosinci meziročně po očištění dat o kalendářní vlivy vzrostla o 6,3 % a meziměsíčně (sez. oč.) o 1,6 %. Ze sekcí stavebnictví vykázaly růst obě, jak pozemní stavitelství o 8,2 %, tak i inženýrské stavitelství o 0,8 %. **Počet zahájených bytů** meziročně vzrostl o 34,2 % a dosáhl hodnoty 3 539 bytů. V rodinných domech došlo k nárůstu počtu bytů o 42,5 %. V bytových domech byl počet zahájených bytů oproti prosinci 2018 dvojnásobný. **Počet dokončených bytů** meziročně klesl o 4,1 % a činil 4 164 bytů. V rodinných domech došlo k poklesu o 10,9 %, v bytových domech pak o 1,4 %.

Stavebnictví již druhý měsíc v řadě rostlo velmi slušně, což zlepšilo výsledek za celý rok 2019 (+2,3 %). Podle průzkumu CEEC Research bude rok 2020 pro tuzemské stavebnictví nadále růstový (i když poroste pomalejším tempem, a to o 1,7 %) a tuzemské stavební firmy mají (v průměru) zakázky na 10 měsíců. Hlavními bariérami vyššího růstu ve stavebnictví jsou nedostatek zaměstnanců a nedostatečná poptávka.

Zdroj: ČSÚ, CEEC Research, MPO

ČNB překvapivě přistoupila ke zvýšení úrokových sazeb

Bankovní rada České národní banky překvapivě poprvé od loňského května zvýšila úrokové sazby. Základní sazba stoupla o 0,25 procentního bodu na 2,25 %. Rozhodnutí o růstu analyticky obecně překvapilo. Trh převážně očekával neměnnost sazeb, podobně jako tomu bylo i u klíčových světových centrálních bank, které letošní rok již zasedaly. Pro zvýšení sazeb hlasovali čtyři ze sedmi členů bankovní rady, přičemž důvodem byl především vývoj inflace. Ta v prosinci stoupla nad tři procenta. Další zvýšení sazeb kvůli vývoji inflace ovšem guvernér ČNB J. Rusnok již letos nepředpokládá. To odpovídá nové prognóze, dle které nastane nejprve nárůst domácích tržních úrokových sazeb a následně jejich pokles ve druhé polovině letošního roku.

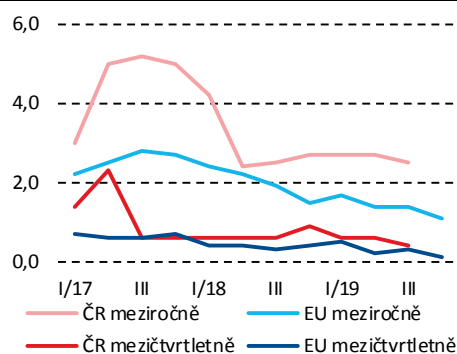
Koruna v reakci na rozhodnutí prudce posílila pod 25 Kč za euro. Po čtvrt hodině od oznámení rozhodnutí se obchodovala dokonce za 24,92 Kč/EUR, tedy na nejsilnější hodnotě od října 2012. ČNB také v nové prognóze mírně zhoršila pro letošní rok odhad růstu české ekonomiky na 2,3 % z listopadových 2,4 %. Rovněž mírně zhoršila odhad růstu pro loňský rok na 2,5 % z předchozích 2,6 %.

Ačkoli může být zvýšení sazeb v období zpomalující ekonomiky pro někoho překvapivé, faktem je, že **ČNB primárně pečuje o nízko inflační prostředí,** tedy takové, kdy inflace se bude pohybovat kolem inflačního cíle ve výši 2 %. To se již nějakou dobu neděje a ČNB se obává, že se aktuální vyšší inflace projeví v nárůstu inflačních očekávání. Zvýšení úrokových sazeb spolu s aprecií koruny celkově zpřísní měnové podmínky pro firmy (exportéry), ale i domácnosti. Nicméně konkurenční boj přinutí komerční banky k tomu, aby příliš nezvyšovaly sazby z hypotečních úvěrů. Obecně se dá očekávat, že nepatrně vyšší sazby výrazněji neovlivní zdravý růst domácí ekonomiky, tím spíše, že ve střednědobém výhledu může dojít k jejich snížení.

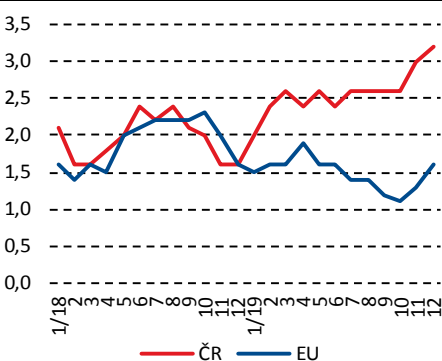
Zdroj: ČNB, ČTK, patria.cz, MPO

Makroekonomická situace v ČR a EU28

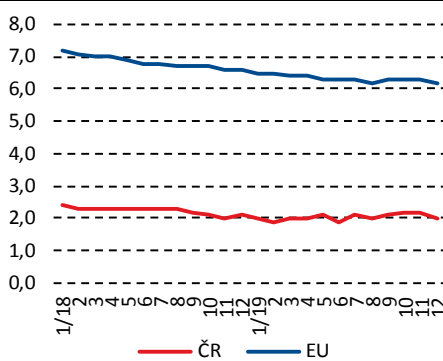
Reálný HDP, sezónně očištěný (%)

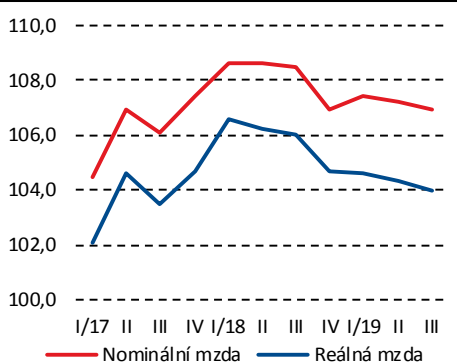
Harmonizovaný CPI (mzr. změna v %)

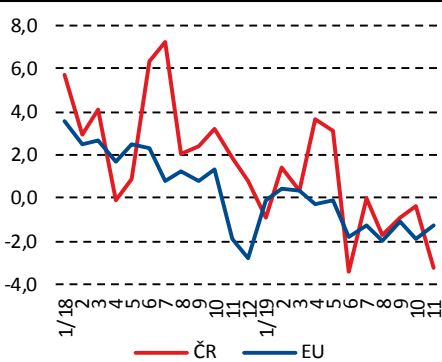
Míra nezaměstnanosti (%)

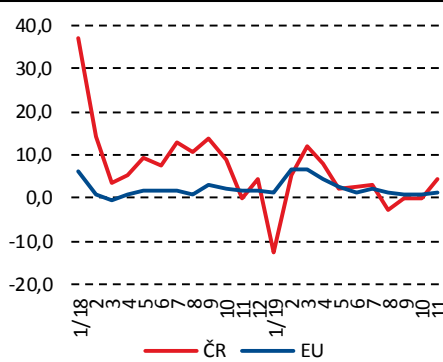
Mzdy (index, předchozí rok=100)

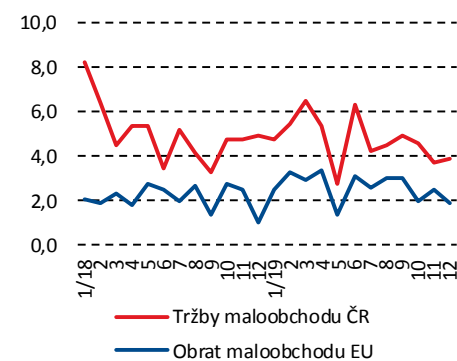
Průmyslová prod. (mzr. zm. v %, kal. oč.)

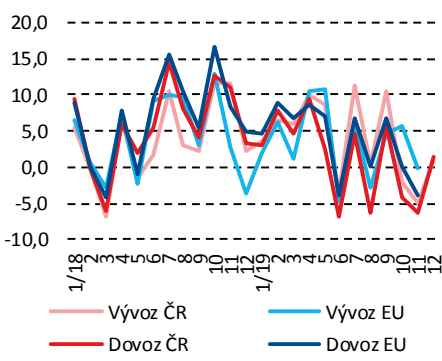
Stavební produkce (mzr. zm. v %, kal. oč.)

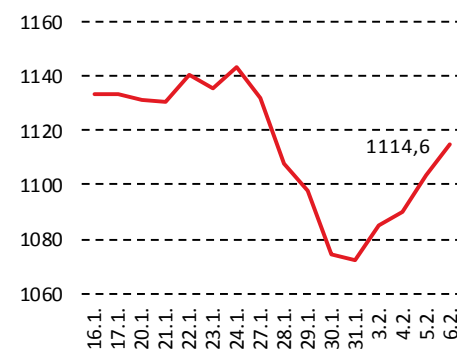
Malobchod (mzr. změna v %)

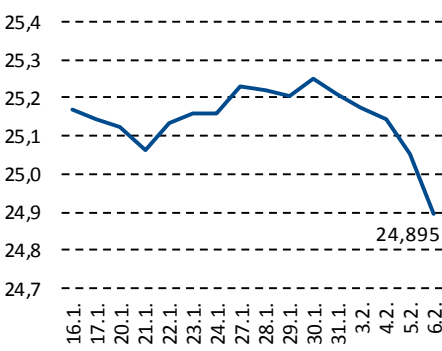
Pohyb zboží přes hranice (mzr. změna v %, př. poj.)

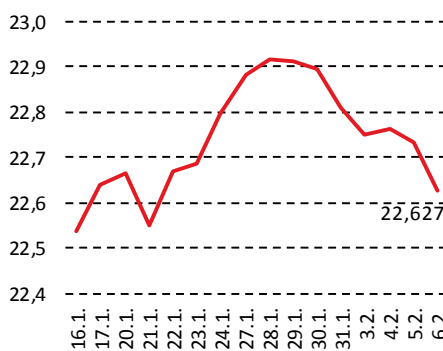
Index PX

Nominální kurz CZK/EUR

Nominální kurz CZK/USD

Zdroje: Eurostat, ČSÚ, BCPP, ČNB, grafy MPO